

Toelichting op de Nadere regels sociaal domein gemeente Kaag en Braassem

In de Nadere regels wordt meerdere malen de inwoner aangeduid als hij en hem. Daar waar hij en hem staat, kan ook zij en haar worden gelezen. Voor de leesbaarheid van het stuk is gekozen om alleen de mannelijke vorm te gebruiken.

In de bijlage van de Nadere regels sociaal domein gemeente Kaag en Braassem is een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader gebruiken professionals van het team om tot een besluit voor pgb te komen. Het afwegingskader is onderdeel van de Nadere regels sociaal domein gemeente Kaag en Braassem.

Artikel 2. Voorwaarden pgb

In dit artikel zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een pgb opgenomen, zowel voor jeugd als voor de Wmo. Binnen de Participatiewet is het pgb niet aan de orde.

Een plan, door de aanvrager samen met het team opgesteld, moet de basis zijn voor het verstrekken van een pgb. Als voorwaarde wordt daarom gesteld dat een plan ten grondslag moet liggen aan het verstrekken van een pgb. In het plan moet benoemd worden welke resultaten nagestreefd worden (stabilisatie problematiek, ontwikkeling vaardigheden etc.). Als de besteding van het pgb niet opgenomen is in het integrale plan, dan moet de budgethouder een afzonderlijk budgetplan opstellen waarin hij aangeeft hoe hij het pgb gaat inzetten. Door periodiek het plan te gebruiken om vast te stellen wat de ondersteuning/jeugdhulp opgeleverd heeft, wordt ook de kwaliteit en doelmatigheid van de verleende ondersteuning/jeugdhulp inzichtelijk gemaakt. Dat betekent ook dat de budgethouder het team informeert, indien de budgethouder een andere zorgverlener wil gaan inzetten. Het pgb kan overigens deel uitmaken van een arrangement, waarbij onderdelen van ondersteuning/jeugdhulp in natura en onderdelen via een pgb ingezet worden. Als het gaat om hulpmiddelen, woningaanpassingen, hulp bij het huishouden en trapliften is, voldoet een verslag.

In de Wmo 2015 en de Jeugdwet is geregeld dat inwoners, aan wie een maatwerkvoorziening verstrekt is, onder voorwaarden, het recht hebben om te kiezen voor een pgb. Voor een algemene voorziening kan dus nooit een pgb verstrekt worden. Er worden drie voorwaarden genoemd:

Bekwaamheid

Inwoners moeten het vermogen hebben om een pgb goed te besteden. Dit betekent dat de inwoner in staat geacht moet worden om de aan het pgb verbonden taken op een verantwoorde manier uit te voeren. De inwoner mag daarbij ondersteund worden door mensen uit zijn sociaal netwerk dan wel door een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde.

Het gaat om de volgende twee aspecten:

Kan hij een juiste beoordeling maken van zijn belangen ten aanzien van de hulpvraag? De persoon of organisatie die de inwoner hierbij vertegenwoordigt, is niet ook uitvoerder van de ondersteuning die met het pgb wordt ingekocht, tenzij dit, gezien de situatie van de inwoner, de aard van de ingekochte ondersteuning en de waarborgen waarmee een verantwoorde besteding van het pgb is omgeven, naar het oordeel van het college aanvaardbaar is. Hiermee wordt voorkomen dat voor de inwoner een te grote afhankelijkheid ontstaat van de beheerder van het pgb en er sprake is van belangenverstrengeling.

- Kan hij de aan het pgb verbonden taken op een verantwoorde manier uitvoeren? Hierbij gaat het onder meer om het kiezen van een zorgaanbieder, het aangaan van een contract en het aansturen van de zorgaanbieder. De inwoner mag hierbij ondersteund worden door mensen uit zijn sociaal netwerk, dan wel door een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde.

Het gaat niet om het beheren van het budget, dat doet de SVB. Het is wel van belang om te weten dat een budgethouder, die voor vier of meer dagen per week ondersteuning/jeugdhulp inkoopt, een werkgever is met de werkgeversplichten die daarbij horen. Denk hierbij onder meer aan het overeenkomen van een redelijk uurloon, het doorbetalen van loon bij ziekte en het hanteren van een redelijke opzegtermijn. De bekwaamheid voor het hebben van een pgb wordt in samenspraak met de inwoner getoetst, maar het oordeel van het integraal ondersteuningsteam is leidend. Als het team van mening is dat de inwoner onbekwaam is, dan kan het college het pgb weigeren. Tegen deze beslissing staat bezwaar en beroep open.

Motivering

De Wmo 2015 stelt dat de inwoner zich gemotiveerd op het standpunt moet stellen dat hij de maatwerkvoorziening als pgb geleverd wenst te krijgen. De Jeugdwet stelt dat, om in aanmerking te komen voor een pgb, de inwoner zich gemotiveerd op het standpunt moet stellen dat het door de gemeente gecontracteerde aanbod niet passend is in zijn situatie. De aanvrager heeft dus een motiveringsplicht. Als de aanvrager dit beargumenteerd heeft, dan kan deze voorwaarde geen basis voor het college zijn om een pgb te weigeren.

Kwaliteit

De voorzieningen die de inwoner met het pgb wil inkopen moeten veilig, doeltreffend en cliëntgericht zijn.

Lid 3 gaat over de termijn van het pgb. Een gangbare termijn van een pgb is een jaar. Echter, voor sommige inwoners is de hulpvraag voor langere tijd vast te stellen. Bijvoorbeeld voor inwoners met een verstandelijke of lichamelijke handicap. Rekeninghoudend met die situaties, is er geen maximale termijn aan een pgb gesteld.

Indien een pgb een termijn heeft van langer dan een jaar, wordt wel jaarlijks het plan, inclusief het gebruik van het pgb, geëvalueerd door de inwoner en het team.

Het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) wordt in Kaag en Braassem uitgevoerd door de regiotaxi Holland Rijnland. Als de regiotaxi toereikend is om inwoners lokaal te verplaatsen, dan is het niet mogelijk om hiervoor een pgb te verstrekken. Vanwege de houdbaarheid van het collectieve vervoerssysteem wordt hier terughoudend mee omgegaan.

Artikel 3. Voorwaarden pgb sociaal netwerk

In de Wmo en in de Jeugdwet is opgenomen dat de gemeente kan bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de inwoner aan wie een pgb verstrekt wordt, de mogelijkheid heeft om hulp of ondersteuning te betrekken van een persoon die deze anders dan in de uitoefening van een beroep levert. Het gaat hier bijvoorbeeld om situaties waarin iemand zijn baan opzegt of minder gaat werken om kinderen intensief te ondersteunen of waarin het veiliger/praktischer is dat een naaste uit het gezin de hulp of ondersteuning levert. Als iemand vanuit het sociaal netwerk de hulp of ondersteuning gaat bieden, dan moet dat gepaard gaan met een wijziging in de bestaande situatie, omdat uit het verslag/integraal plan blijkt dat vanuit de bestaande situatie de inzet van het sociaal netwerk ontoereikend is. Extra inzet is dus nodig.

Het uitgangspunt is dat een pgb voor niet-professionele zorgverleners beperkt moet

blijven tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere hulp of ondersteuning leidt of minimaal gelijkwaardig is. Het belang van de inwoner staat hierbij centraal. Het gaat om argumenten zoals:

- zorgcontinuïteit: de partner of ouder kan zorgen voor permanent toezicht. Een professional kan dit niet;
- emotionele binding: de ouder of andere familie/kennissen hebben een emotionele band die bijdraagt aan de effectiviteit van de hulp of ondersteuning;
- een praktische reden: de partner of ouder kan taken flexibel combineren die anders door meerdere professionals op verschillende tijdstippen/locaties uitgevoerd worden.

Als iemand vanuit het sociaal netwerk de hulp of ondersteuning gaat bieden, dan moet diegene wel over de juiste competenties en expertise beschikken:

- bereidheid tot het volgen van trainingen/cursussen waar nodig;
- bereidheid tot het samenwerken met professionals waar nodig en;
- de inzet mag niet leiden tot overbelasting. Indien nodig wordt tijdig aan de bel getrokken.

Een periodiek gesprek met het Kernteam of GO! voor jeugd (1 keer per jaar of vaker) moet inzicht geven in de kwaliteit van de geboden hulp of ondersteuning.

De persoon die vanuit het sociaal netwerk hulp of ondersteuning biedt moet zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid die hij, mogelijk langdurig, op zich neemt. De vraag die daarbij gesteld moet worden is: kan de persoon die hulp of ondersteuning levert een keer overslaan als hij ziek is of op vakantie gaat en hoe wordt de hulp of ondersteuning dan geleverd?

Als hulp of ondersteuning ingezet wordt in situaties waarin sprake is van

onvoldoende opvoedvaardigheden of bij (dreigende) overbelasting, dan kan geen pgb ingezet worden voor het sociaal netwerk. Het is aan de professional om dit te beoordelen.

Artikel 4. Kwaliteitseisen pgb professionele aanbieders

In principe heeft de budgethouder zelf de regie over de ondersteuning/jeugdhulp die hij met het pgb inkoopt. Daarmee heeft hij ook de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit. Tegelijkertijd is voor professionele aanbieders ook de Wmo 2015 en de Jeugdwet van toepassing. In hoofdstuk 4 van de Jeugdwet zijn kwaliteitseisen opgenomen die gesteld worden aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Zoals gezegd gaat het hierbij onder meer om verantwoorde hulp, het toepassen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, het beschikken over een VOG en het gebruiken van een hulpverleningsplan. Deze kwaliteitseisen worden aan alle professionele jeugdhulpaanbieders gesteld, dus ook aanbieders die op basis van een pgb jeugdhulp verlenen.

Artikel 6. Tarief pgb

In artikel 6 worden de pgb tarieven per vorm van ondersteuning/jeugdhulp genoemd. Dit zijn maximum tarieven. In onderstaand overzicht zijn deze tarieven nogmaals beschreven.

Bij de afweging tussen algemene en specialistische ondersteuning is de aard van de benodigde ondersteuning bepalend. Algemene ondersteuning wordt geleverd door een professional. Specialistische ondersteuning wordt geleverd door een specialist.

Ondersteuning geboden uit het sociaal netwerk komt niet in aanmerking voor het tarief van een professional of een specialist, uitgezonderd de gevallen waarbij een professional of specialist nodig is voor de inwoner en de beoogde zorgverlener uit het sociaal netwerk van de inwoner komt. De voorwaarden aan de inzet van het sociale netwerk, zoals beschreven in artikel 3, spelen dan geen rol bij de levering van de ondersteuning.

Ondersteuning/jeugdhulp	Informeel
Individuele begeleiding	€ 22,92 per uur
Dagactiviteiten en kortdurend verblijf	Nvt
Persoonlijke verzorging	€ 22,91 per uur
Ondersteuning/jeugdhulp	Professioneel (algemeen)
Individuele begeleiding	€ 39,00 per uur
Dagactiviteiten (begeleiding groep)	€ 48,17 per dagdeel
Vervoer van en naar dagactiviteiten (begeleiding groep)	€ 10,51 per dag
Kortdurend verblijf	€ 115,79 per etmaal
Persoonlijke verzorging	€ 29,82 per uur
Ondersteuning/jeugdhulp	Professioneel (specialistisch)
Individuele begeleiding	€ 58,49 per uur
Dagactiviteiten (begeleiding groep)	€ 59,64 per dagdeel
Vervoer van en naar dagactiviteiten (begeleiding groep)	€ 10,51 per dag
Persoonlijke verzorging	€ 42,42 per uur

Artikel 7. Uitbetaling pgb

In de Wmo 2015 en de Jeugdwet is de verplichting opgenomen dat gemeenten pgb's uitbetalen in de vorm van het trekkingsrecht. Dit houdt in dat de gemeente het pgb niet op de rekening van de budgethouder stort, maar op de rekening van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De budgethouder laat via declaraties of facturen aan de SVB weten hoeveel uren ondersteuning geleverd zijn, waarna de SVB de uitbetaling aan de zorgaanbieder doet. Het niet bestede bedrag wordt na afloop van de verantwoordingsperiode door de SVB terugbetaald aan de gemeente. Het rijk heeft besloten dat gemeenten eenmalige pgb's (voor bijvoorbeeld een woningaanpassing of vervoermiddel) in 2015 nog zelf kunnen betalen aan de inwoner. Het blijkt namelijk niet mogelijk om per 1 januari 2015 eenmalige pgb's volgens de werkwijze van het trekkingsrecht (via de SVB) uit te voeren.

Artikel 18. Maatwerkvoorziening noodzakelijke vervoerskosten

In lijn met de Jeugdwet treft de gemeente alleen een voorziening als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen, (zie Memorie van Toelichting, Kamerstukken II 2012/13 33 684, nr. 3). Daarom wordt eerst gekeken of ouders/jeugdige het vervoer zelf kunnen regelen, al dan niet met inzet van het sociaal netwerk. Daarbij wordt ervanuit gegaan dat het vervoeren van een kind tot 12 jaar gewoon is en aan ouders die in staat zijn een kind tot 12 jaar zelf te vervoeren, geen vervoersvoorziening wordt toegekend.

Wanneer de jeugdige, al dan niet na begeleiding/training, in staat is zelfstandig te reizen, is een vergoeding voor vervoer niet mogelijk. Hierbij wordt gekeken of de ouders de zelfredzaamheid van de jeugdige kunnen trainen. Zijn de ouders hier niet of onvoldoende toe in staat, dan kan een dergelijke training vanuit de jeugdhulp worden aangeboden.

Wanneer de jeugdhulp genoemd in lid 1 ter ontlasting van ouders wordt ingezet kan dit niet in combinatie met een vervoersvoorziening, tenzij sprake is van belemmering van toegang tot de hulp.

De vervoersvoorziening ter ontlasting van ouders is maximaal 3 maanden of zoveel korter als in het besluit wordt aangegeven en heeft als doel ouders de gelegenheid te geven zelf een oplossing te vinden.

Artikel 20. Primaat verhuizen

Onder de oude Wet maatschappelijke ondersteuning bestond het verhuisprimaat, wat inhield dat de woning alleen aangepast werd als verhuizen naar een geschikte woning niet mogelijk of niet de goedkoopst adequate oplossing was. Het verhuisprimaat werd opgelegd als woningaanpassingen boven een bepaald normbedrag uit kwamen, waarmee voorkomen werd dat de gemeente voor onbeheersbare kosten kwam te staan.

Onder de Wmo 2015 wordt bij alle meldingen de nadruk gelegd op het onderzoek naar de persoonskenmerken en de mate waarin de inwoner de noodzaak van de ondersteuning had kunnen voorzien. Als een maatwerkvoorziening (zoals een woningaanpassing) nodig is, dan wordt nog steeds de goedkoopst adequate voorziening verstrekt. Vooral bij grote woningaanpassingen wordt dus nog steeds de afweging gemaakt of dit de goedkoopst adequate oplossing is. Om discussie over het al dan niet toekennen van een grote woningaanpassing te voorkomen, en richting te geven wordt nog steeds het verhuisprimaatbedrag gehanteerd. Als de kosten boven dit bedrag uitkomen, dan wordt geen grote woningaanpassing verstrekt, maar wordt de inwoner geadviseerd om te verhuizen, tenzij er zwaarwegende redenen (vastgelegd in jurisprudentie) zijn om niet te verhuizen. Als dat nodig is, dan wordt ondersteuning geboden bij het vinden van een geschikte woning.

Als de inwoner ervoor kiest om niet te verhuizen en zijn woning volledig aan te laten passen (en dat is technisch mogelijk), dan heeft de inwoner de mogelijkheid om de financiële tegemoetkoming voor verhuiskosten te gebruiken voor de aanpassing van de woning. Voorwaarde is dat de inwoner de woning volledig geschikt laat maken. Als daarna (dus nadat de inwoner de woning heeft laten aanpassen) nog aanvragen voor woonvoorzieningen ingediend worden, dan worden alleen woonvoorzieningen verstrekt die in een (andere) geschikte woning ook verstrekt zouden worden. Dit is bijvoorbeeld het geval als de inwoner achteruit gaat en daardoor een tillift of een bijzondere toiletstoel nodig heeft. Dergelijke voorzieningen zouden immers ook nodig geweest zijn als de inwoner verhuisd was naar een geschikte woning.

Artikel 21. Verhuiskosten

Een verhuizing die samenhangt met een levensfase (bijvoorbeeld ouder worden en kleiner en gelijkvloers willen gaan wonen) is voorzienbaar. Omdat inwoners voor dit soort verhuizingen geld kunnen reserveren, worden deze verhuizingen als algemeen gebruikelijk beschouwd. Hiervoor wordt dus geen verhuiskostenvergoeding verstrekt. Ook als de inwoner voor het eerst zelfstandig gaat wonen en bekend is met een beperking, dan wordt geen verhuiskostenvergoeding verstrekt. Als sprake is van een dusdanig laag inkomen dat geld reserveren niet of slechts in beperkte mate mogelijk is, dan kan hiervoor een beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand. Als de inwoner als gevolg van plotseling opgetreden beperkingen onvoorzien met een verhuizing geconfronteerd wordt, dan kan mogelijk wel een verhuiskostenvergoeding verstrekt worden. Dit is maatwerk.

De hoogte van de verhuiskostenvergoeding wordt afgestemd op de grootte van het huishouden. Het betreft een financiële tegemoetkoming voor de kosten van verhuizing en stoffering.

De inwoner moet zelf naar een geschikte woning zoeken. Een cliëntondersteuner kan, als dat nodig is, ondersteuning bieden. *Het team* kijkt samen met de inwoner de woning om te beoordelen of deze geschikt is. Uiteraard beslist de inwoner zelf of hij de woning wil aanvaarden. Bij een weigering wordt de inwoner gewezen op het feit dat er slechts weinig aangepaste woningen vrijkomen.

Tenslotte kan een verhuiskostenvergoeding verstrekt worden als de inwoner een aangepaste woning op verzoek van de gemeente verlaat. Het betreft hier situaties waarin de inwoner voor wie de woning aangepast was, verhuisd is naar een Wlz instelling of waarin een partner, waarvoor de aangepaste woning noodzakelijk was, overleden is.

In uitzonderlijke situaties kan (voor maximaal drie maanden) een vergoeding verstrekt worden voor tijdelijke dubbele woonlasten, als de inwoner bijvoorbeeld tijdens de uitvoering van de woningaanpassing niet in de eigen woning kan wonen.

Artikel 24. Woningaanpassingen gemeenschappelijke ruimten

Geconcludeerd kan worden dat zowel de doelgroep van de bewoners als de leeftijd van het woongebouw een rol kunnen spelen. Waar we ook nog rekening mee moeten houden is dat als iemand al beperkingen heeft en verhuist naar een appartement zonder elektrische deuropeners de Wmo die niet hoeft te vergoeden. Iemand dient namelijk dan te verhuizen naar passende woonruimte. Maar als de eigen woning niet (meer) geschikt is en de bewoner wil verhuizen dan moet er gekeken worden wat de goedkoopst adequate oplossing is.

Artikel 26. Reiskosten

Dit artikel bevat regels over een bijdrage in de kosten van vervoer die zijn verbonden aan arbeidsinschakeling. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor vervoer binnen de 10 kilometer.

Daarvoor is geen bijdrage mogelijk. Uiteraard wordt elke situatie afzonderlijk onderzocht en beoordeeld. Als de afstand te groot is om te lopen, of als lopen of fietsen vanwege de persoonlijke situatie niet mogelijk is, kan het college afwijken van deze 10 kilometergrens.

Voor het bepalen van de reisafstand wordt gebruik gemaakt van Routenet.nl.

Artikel 31. Mantelzorgwaardering

Iemand is mantelzorger als: een persoon langdurig en onbetaald zorgt voor iemand die chronisch ziek, gehandicapt of hulpbehoevend is. En met wie hij een persoonlijke band heeft. Dat kan een familielid zijn, maar ook een vriend of een kennis. Een mantelzorger is geen beroepskracht. Mantelzorg is zorg die bovenop de normale dagelijkse zorg van gezinsleden en huisgenoten voor elkaar komt, zoals zorg voor het huishouden of zorg voor de kinderen.

Het college heeft grote waardering voor de inzet van mensen die mantelzorg verlenen aan inwoners. De voorziening is niet alleen een blijk van waardering vanuit het college, maar ook vanuit de inwoner die mantelzorg ontvangt. De voorziening is bedoeld voor de mantelzorgers van inwoners die in de gemeente wonen.

Het college heeft grote waardering voor de inzet van mensen die mantelzorg verlenen aan inwoners. Mantelzorgwaardering is vanaf 2022 gemandateerd aan de nieuwe opdrachtnemer van de opdracht Ondersteuning. Deze partner ontvangt jaarlijks een geoormerkt bedrag voor mantelzorgwaardering van de gemeente. In de Aanbestedingsleidraad Ondersteuning is vastgelegd dat Opdrachtnemer van de opdracht Ondersteuning voor ondersteuning een keuze maakt hoe hij mantelzorgers wil waarderen. Opdrachtnemer verantwoordt aan het college op welke wijze het budget besteed is.